

Augkopības nozares apskats par 2014. gadu

Latvijā 2014. gads augkopības nozarē vērtējams kā salīdzinoši sarežģīts.

Nozares speciālisti 2013. gada rudenī atzina, ka ziemāju sējumi bija labā stāvoklī gan Kurzemē, gan Vidzemē, gan Latgalē. Labi bija sacerojušas gan graudaugu agrās šķirnes, gan arī vēlākās. Arī ziemas rapšu lauki visā Latvijā bija labā stāvoklī – rapša rozetei bija pietiekams lapu skaits, kā arī labi attīstīta sakņu sistēma. Tomēr gan labība, gan rapši atsevišķās vietās bija jau nedaudz pārauguši.

Sējumu stāvokļa 2014. gada marta otrajā pusē veiktais apsekojums liecināja, ka no 60 tūkst. hektāriem ar ziemas rapši apsētajiem sējumiem, kailsala dēļ izsaluši bija vairāk nekā 40 tūkst. hektāri jeb 70–80% no sējumiem. Vissliktākā situācija bija Zemgalē, kur atsevišķās saimniecībās vajadzēja pārsēt pat 100% ziemas rapšu sējumu. Salīdzinoši labā stāvoklī bija tikai 10% no Latvijas rapšu sējumiem.

Sliktā stāvoklī bija arī ziemas kviešu sējumi – no 260 tūkst. hektāriem izsaluši bija vairāk kā 156 tūkst. hektāri jeb 60–70%. Lielākie postījumi arī bija Zemgalē, kur salīdzinoši labā stāvoklī bija tikai 10% no sējumiem. Citos reģionos ziemas kviešu sējumi ziemu bija pārcietuši labāk.

Augustā veiktās ražas prognozes liecināja, ka vasaras kviešu ražas sagaidāmas augstas – vidēji 3,3 tonnas no hektāra, kas ir par 0,2 tonnām no hektāra vairāk nekā 2013. gadā, sasniedz 2012. gada rekordražas līmeni. Savukārt ziemas kviešu vidējā ražība bija salīdzinoši zema – vidēji 3,2 tonnas uz hektāru, kas ir par 1 tonnu uz hektāru mazāk kā 2013. gadā un par 1,5 tonnu uz hektāru mazāk kā 2012. gadā. Tiesa, ziemas kviešu graudu kvalitāte bija ļoti laba atšķirībā no vasaras kviešu kvalitātes, kas pasliktinājās daudzo lietaino dienu dēļ. Grūtības ar vasarāju nokulšanu liedza saimniekiem likt pamatus labai nākamā gada rapša ražai, jo rapša sējai lauki bija jāgatavo optimāli līdz 20. augustam. Līdz ar to lauku platības, kas apsētas ar ziemas rapši, ir vismaz par trešdaļu mazākas nekā parasti.

Tomēr 2014. gads Latvijā bijis ražīgs. Graudaugu kopējā platība aizņēma 655,2 tūkst. hektāru (Centrālās statistikas pārvaldes dati), kas ir par 2% vairāk kā tika prognozēts un par 11 % vairāk nekā 2013. gadā. Graudaugu kopējā raža bija 2 227,2 tūkst. tonnas, kas ir par 14 % vairāk kā tika prognozēts un par 14 % vairāk nekā 2013. gadā.

Tā kā ziemas rapši tika pārsēti, to platība 2014. gadā attiecībā pret 2013. gadu samazinājās par 24 %. Zemo ražību un platību samazinājuma rezultātā ievāktas tikai 185,5 tūkst. tonnas ziemas rapša, kas ir par 37% mazāk nekā 2013. gadā.

Kartupeļu kopraža un platības praktiski saglabājas iepriekšējo gadu līmenī.

*Oskars Balodis,
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra
Augkopības nodaļas vadītājs*